

Ministerie van Defensie
Plein 4
2511 CR 'S-GRAVENHAGE

Weert, 8 juli 2025

Onderwerp: Zienswijze Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie
Uw kenmerk: -
Ons kenmerk: 2912009 / 2912011

Geachte heer/mevrouw,

Op 28 mei 2025 publiceerde uw ministerie het Ontwerp Nationaal Programma Ruimte voor Defensie, zoals vastgesteld door de Ministerraad op vrijdag 23 mei 2025.

U geeft aan dat u meer ruimte nodig heeft om Nederland veilig te houden, omdat de veiligheidssituatie in de wereld verandert. U heeft niet alleen meer militairen en materieel nodig, maar ook meer ruimte voor kazernes, opslagplaatsen, laagvlieggebieden en oefenterreinen in heel Nederland. De gemeente Weert erkent en onderschrijft het belang en de urgentie van de opgave, voor nationale en internationale veiligheid.

In het Ontwerp NPRD staan vier concrete ruimteclaims die de gemeente Weert raken:

- 1) uitbreiding van het oefenterrein Weerterheide met ca. 322 Ha;
- 2) de realisatie van een oefendorp op de Weerterheide;
- 3) de heropening en ingebruikname van de voormalige Nassau Dietz kazerne Budel;
- 4) uitbreiding van activiteiten op het oefenterrein Weerterheide met graafactiviteiten.

Voordat wij als gemeente een positieve grondhouding in kunnen nemen t.a.v. het ontwerp NPRD, zal door u omvattend en tevredenstellend inzicht verschaft moeten worden in de activiteiten en effecten daarvan op onze gemeenschap. Niet alle activiteiten zijn duidelijk en compleet beschreven. Wij vragen u inzichtelijk te maken welke effecten de ontwikkelingen met zich meebrengen. Nu is het onduidelijk welke activiteit(en) en bijbehorende effecten onderdeel zijn van een oefendorp. Ook worden de betekenis en effecten van mogelijke graafwerkzaamheden op de Weerterheide onvoldoende toegelicht. Deze informatie is voorwaardelijk om te kunnen oordelen over bestuurlijk draagvlak en maatschappelijke draagkracht.

Onderstaand treft u aandachtspunten aan, waarin verdere voorbehouden worden weergegeven.

A. Bestaande woningen

Wij roepen u op om in de ruimteclaims rekening te houden met bestaande woningen in onze gemeente en deze te ontzien en het Ontwerp NPRD hierop aan te passen. Wij willen hierbij specifiek meegeven dat (mogelijke) onteigening enorm ingrijpend is voor inwoners. Gelet op het ingrijpende karakter van onteigening en vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit, adviseren wij af te zien van deze verstrekende maatregel. In plaats daarvan verzoeken wij u om een aanvaardbare oplossing te zoeken in aanpassing van het voorkeursgebied. Wij vragen u concreet aan te geven welke alternatieven mogelijk zijn in de aanpassing van het voorkeursgebied, om onteigening te voorkomen. Wij zien meerwaarde in samenwerking tussen Defensie en de gemeente bij vinden van een geschikte aanpassing van het voorkeursgebied en dragen hier graag aan bij. Mocht een alternatief niet mogelijk zijn, dan gaan wij ervan uit dat inwoners binnen het plangebied aanspraak maken op een terechte en volledige schadeloosstelling. Daarnaast verzoeken wij u om ook aandacht te schenken aan inwoners aan de rand van het plangebied (buitengebied Boshoven en woonwijk Boshoven), in het adresseren van alle voorbehouden en in de verdere planvorming. Wij roepen Defensie op ook een regeling aan te bieden voor inwoners aan de randen van het plangebied, waarvan het woon- en leefklimaat wordt aangetast. Naar verwachting heeft de uitbreiding van Defensie op de Weeterheide effecten binnen en buiten het plangebied en wij verwachten van Defensie dat zij deze effecten correct en volledig adresseert, en waar nodig ook compenseert.

B. Aanwijzen zonering oefenterrein

Wij verzoeken u om een zonering aan te brengen in het oefenterrein op de Weeterheide, om daarmee de impact in de directe nabijheid en in de omgeving van het plangebied zoveel als mogelijk te beperken. Wij roepen Defensie op om in gezamenlijkheid met de lokale overheden afspraken te maken over de zone waarin intensieve activiteiten plaatsvinden. Uitgangspunt daarbij is dat deze zone zo ver mogelijk van bestaande woningen en woningbouwplannen vandaan ligt.

C. Cumulatieve geluidsbelasting

Wij verzoeken u om in de verdere uitwerking van uw activiteiten, nadrukkelijk rekening te houden met en rekenschap te tonen voor de cumulatieve geluidsbelasting in onze gemeente. Onder andere vanwege de ligging van de schietbaan van Defensie en van schietbaan de Wildenberg in de directe omgeving. Vanwege de specifieke ligging van onze gemeente hebben wij ook te maken met ontwikkelingen over de grens, onder andere in België. Wij maken ons zorgen over de leefbaarheid en gezondheid van onze inwoners als alle plannen tot uitvoering worden gebracht, zonder daarbij rekening te houden met bestaande en toekomstige activiteiten die ook een geluidsbelasting (gaan) veroorzaken in dit gebied. Wij zien dat de effecten van het stationeren van F35's op Kleine Brogel, net over de grens in België, onvoldoende zijn meegenomen. Het is niet duidelijk is wat dit gaat betekenen. Er wordt door u gesteld dat er nauwelijks sprake is van geluidbelasting. Door inwoners wordt dit anders ervaren. Wij verzoeken u nader te specificeren met welke cumulatieve geluidsbelasting onze inwoners geconfronteerd gaan worden en hoe u hierop uw plannen, of de uitvoering daarvan, aanpast.

D. Samenhang van opgaven en ontwikkelingen

U geeft aan dat u na definitieve vaststelling van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie start met de locatie specifieke invulling van de ruimtebehoefte en de mogelijke kansen die daaruit voortvloeien. Wij verzoeken u om hierover al eerder in gesprek te treden met regionale en lokale overheden en organisaties, waaronder onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven, om mogelijkheden te verkennen om verschillende algemene beleidsdoelen of ruimtelijke functies te combineren. Wij kennen als gemeente verschillende opgaven, o.a. op het gebied van woningbouw en verwevenheid en ontsluiting met de regio. Zo zien wij een belangrijke ontwikkeling in de reactivering van personenvervoer tussen Weert-Hamont-Antwerpen, welke dwars door het oefenterrein loopt. Ook oplossingen om de congestie op de wegen terug te dringen zijn essentieel voor de verdere ontwikkelingen in onze gemeente. Dit geldt voor de wegen rondom de beoogde ontwikkelingen en aansluitend gebied, waarbij een goede aansluiting op de A2 van essentieel belang is. Wij zien voordelen in het vroegtijdig inzichtelijk maken, gezamenlijk met Defensie en andere ministeries, waar meervoudig gebruik van ruimte mogelijk is en/of zaken elkaar kunnen versterken. Wij verzoeken u met klem om de dialoog hierover niet langer uit te sluiten en in

overleg met ons te treden over een samenhangend pakket van ontwikkelingen die gezamenlijk meerwaarde creëren voor onze gemeente.

E. Zorgvuldige communicatie en betrokkenheid van de omgeving

Wij verzoeken u op realistische en transparante wijze te communiceren met onze inwoners. Wij dringen er met nadruk op aan dat u onze inwoners tijdig en compleet informeert. Daarnaast achten wij het noodzakelijk dat de omgeving op zorgvuldige en passende wijze betrokken wordt bij het vervolgproces richting de totstandkoming van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en de lokale uitwerkingen daarvan. In aanvulling op zorgvuldige communicatie en betrokkenheid van de omgeving in algemene zin, roepen wij defensie op om een permanente en regelmatig terugkerende overlegtafel in te richten met Defensie, bewoners en organisaties voor overleg en voorlichting, naar voorbeeld van de Commissie Overleg en Voorlichting Milieu (COVM) die haar grondslag kent in de Wet luchtvaart.

Technische opmerkingen t.a.v. de plan-MER documenten

Op basis van een grondige analyse van de plan-MER documenten en bijbehorende bijlagen bieden wij u een overzicht van algemene punten en concrete zaken die onzes inziens een aanvulling, verdieping of aanpassing vragen. Het gaat daarbij om punten die onvoldoende onderbouwt zijn, die feitelijk onjuist zijn en/of ontbrekende informatie.

1. Impact op woningbouwplannen en asielopvang

U stelt dat de impact op de woningbouwplannen en asielopvang neutraal zijn. Dit gaat voorbij aan het feit dat op naastgelegen terrein een asielopvang is gesitueerd. Aan de Weerterzijde zijn woningen gelegen. Daarnaast zijn er woningbouwplannen. Nu is onduidelijk of de afstand van toekomstige uitbreiding en activiteiten ver genoeg is van de woongebieden. Dit dient toegevoegd en/of verduidelijkt te worden.

2. Cumulatieve geluidsbelasting

In de beschrijving van de huidige geluidbelasting zijn zowel de schietbaan van Defensie als schietbaan de Wildenberg niet benoemd. Wij verzoeken u deze activiteiten toe te voegen. Aanvullend verzoeken wij u nader te specificeren met welke cumulatieve geluidsbelasting onze inwoners geconfronteerd gaan worden en hoe u hierop uw plannen, of de uitvoering daarvan, aanpast. Hiertoe rekenen wij ook de geluidsbelasting als gevolg van activiteiten over de grens, zoals Kleine Brogel.

3. Boringsvrije zone t.b.v. drinkwater

U stelt in het onderzoeksrapport dat er geen sprake is van een boringsvrijzone in het gebied. Er is wel degelijk een boringsvrijzone aangemerkt door de provincie Limburg welke is vastgesteld op 80m min maaiveld. Deze boringsvrijzone is er om ons drinkwater te beschermen. Deze geldt overigens aan de Limburgse zijde van de Weerterheide en heeft betrekking op het gehele gebied.

4. Grootste grafheuvelveld van Noordwest-Europa

In het gebied is het grootste prehistorische grafheuvelgebied van Noordwest-Europa gelegen. In het onderzoeksrapport wordt dit geminimaliseerd. Voor ons erfgoed en toeristisch-recreatief is dit van groot belang voor Weert. Hier mogen geen bodem verstorende activiteiten plaatsvinden. Het gaat om een Rijksmonument wat in het onderzoeksrapport benadrukt mag worden. Het urnenveld met bijbehorende grafheuvels mogen alleen worden ontgraven met toestemming van de minister van OCW. Bij de effectbeoordeling dienen activiteiten in dit gebied negatief tot sterk negatief beoordeeld te worden.

5. Peelraamstelling

Het gebied grenst aan de Defensiedijk als onderdeel van de Peelraamstelling welke niet op tekening is opgenomen. Het verzoek is om deze alsnog op te nemen in het deelrapport 'locatie specifieke behoefte'. Net als het grafheuvelveld, is de Peelraamstelling ook een Rijksmonument.

6. Toevoegen zoekgebied Omgevingsvisie Weert

In het deelrapport locatie specifieke behoefte staat beschreven dat het uitbreidingsgebied voor het oefenterrein in de Omgevingsvisie Weert is aangemerkt als zoekgebied voor bos en natuur. Daaraan dient te worden toegevoegd dat het ook een zoekgebied is voor wonen, werken en energie.

7. Stikstofeffect

Er staat in het onderzoeksrapport MER, deel B dat er in de gebruiksfase geen stikstofeffect aanwezig is bij het oefendorp. Wij willen aangeven dat in de gebruiksfase verkeersbewegingen ontstaan (o.a. pelotons om compagnieën af te zetten) welke zorgen voor een stikstofemissie. Dit dient meegenomen te worden in het rapport.

8. Stikstofruimte I

Er staat in het onderzoeksrapport MER, deel B dat huidige functies die stikstof uitstoten verdwijnen. Het is onduidelijk welke deze zijn. Ons verzoek is aan te geven welke functies verdwijnen en waar deze naar toe gaan.

9. Stikstofruimte II

Er staat in het onderzoeksrapport MER, deel B dat er geen tot beperkte stikstofruimte is en dat er een saldering gaat plaatsvinden via door uit productie genomen landbouwgronden. De gemeente kent gemeentelijke opgaven op het gebied van stikstof. Wij verzoeken Defensie gezamenlijk in gesprek te gaan over het mogelijk koppelen van (gemeentelijke) opgaven op het gebied van stikstof.

10. Compensatie bos

Er staat in het onderzoeksrapport MER, deel B dat defensie 167 ha bos moet compenseren. Het is onduidelijk waar. Wij verzoeken u aan te geven waar deze compensatie dient plaats te vinden en op welke manier dit gebeurt. Het verzoek is deze te laten landen in samenhang met de doelsoorten van het gebied en specifiek aan te geven of/waar dubbelgebruik mogelijk is.

11. Mitigerende maatregelen

Het is onduidelijk welke mitigerende maatregelen worden uitgewerkt om de effecten van natuurverstoring van algemeen voorkomend wild in relatie tot de provinciale weg en de Zuid-Willemsvaart op te vangen. Het verzoek is om dit toe te voegen.

12. Helikopterbewegingen

Het is onduidelijk of én hoeveel helikopterbewegingen er gaan plaatsvinden. Dit geldt zowel voor het oefenterrein als het oefendorp. De impact die dat met zich meebrengt voor de woningen in het buitengebied, (agrarische) bedrijven, de wijk Boshoven en vakantiepark Weerterbergen is niet duidelijk. Dit geldt ook voor mogelijke aanvliegroutes. Dit dient toegevoegd en verduidelijkt te worden.

13. Locatie specifieke behoefte 44 ontbreekt

In het onderzoeksrapport MER, deel A staat op pagina 23 een overzichtskaart locatie specifieke behoeften. Behoefte 44 graafmogelijkheden ontbreekt op de kaart, het verzoek is deze toe te voegen.

14. Recreatief medegebruik

Het huidige oefenterrein is opengesteld voor recreatief medegebruik. Wij zien graag specifiek opgenomen dat dit zo blijft. Het verzoek is om in gezamenlijkheid met gemeente en de omgeving de invulling van het recreatief medegebruik uit te werken.

15. Fout in tabel

Op pagina 173, tabel 4-51 in het onderzoeksrapport MER, deel B ontbreekt de rij van Natura 2000. Het verzoek is om deze toe te voegen.

16. Aanwezige monumenten of cultuurhistorische elementen

In bijlage B5, toelichting tabel 6.2 ontbreekt de zonering van de Geuzendijk, een oude verbindingsweg tussen Weert en Budel, van voor de zeventiende eeuw. Het verzoek is om deze toe te voegen. Daarnaast kent het gebied een relatief hoge verwachting t.a.v. archeologie bij gebied 1 en 2 voor Steentijd-Bronstijd, hier zijn door verschillende amateurarcheologen diverse vondsten gedaan. Het verzoek is om deze toe te voegen. Aanvullend vragen wij Defensie inachtneming van het historisch karakter van enkele percelen in deelgebied C. In dit gebied ligt de Laethof, gebouwd op de plaats waar vroeger de jachthut 'De Keet' stond en de hoeve Russels Brook. Dit is opgenomen in het gemeentearchief. Wij roepen Defensie op om af te zien van onteigening van de betreffende percelen, om het historisch karakter te borgen, in aanvulling op de eerder aangedragen principes van proportionaliteit en subsidiariteit. Wij verzoeken u een aanvaardbare oplossing te zoeken in aanpassing van het voorkeursgebied, hiervoor alternatieven aan te geven en in overleg met de gemeente te komen tot een alternatief voorkeursgebied.

17. Infrastructurele toegankelijkheid

Voor de toegankelijkheid van het plangebied en de omgeving roepen wij Defensie op vast te leggen dat de Geuzendijk en de Maarheezerhuttendijk ten alle tijden open blijven voor verkeer.

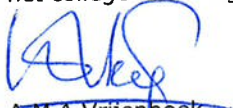
Samenhang en consequenties van het wetsvoorstel 'Wet op de Defensiegereedheid'

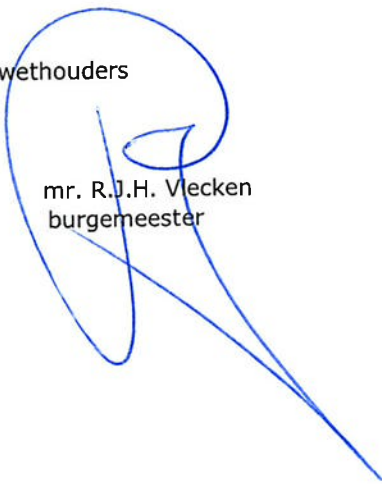
Parallel aan de ontwikkelingen zoals geschetst in het Ontwerp NPRD, is een wetsvoorstel 'Wet op de Defensiegereedheid' (Wodg) vrijgegeven voor internetconsultatie. De samenhang tussen het Ontwerp NPRD en het wetsvoorstel Wodg en de mogelijke gevolgen daarvan voor de activiteiten van Defensie in en rondom onze gemeente, zijn niet duidelijk. Wij roepen Defensie op om betrokken inwoners en gemeenten te informeren over de samenhang en de mogelijke consequenties daarvan.

Wij gaan ervan uit dat u de aangeboden reactie en aandachtspunten meeneemt in de verdere aanscherping van het Nationaal Programma Ruimte voor Defensie en het proces van totstandkoming daarvan. Wij zijn graag bereid om hierover in gesprek te treden.

Erop vertrouwend u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
het college van burgemeester en wethouders

A.M.A. Vrijenhoek
gemeentesecretaris

mr. R.J.H. Vlecken
burgemeester